

บทความวิชาการ Hot Issue

(ตุลาคม 2559)

การกำหนดและการยกเลิกให้ความผิดบางประเภท
เข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหาร

สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://www.parliament.go.th>

**การกำหนดและการยกเลิกให้ความผิดบางประเภท
เข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหาร**

พิรุวรรณ กิติคุณ
วิทยากรชำนาญการ
กลุ่มงานบริการวิชาการ 1 สำนักวิชาการ

นับตั้งแต่วันที่ 25 พฤษภาคม 2557 เป็นต้นมา คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้กำหนดให้ความผิดบางประเภทเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหาร ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 38/2557 เรื่อง คดีที่ประกอบด้วยกรกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกันให้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 50/2557 เรื่อง คดีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม ซึ่งความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติดังกล่าวประกอบด้วย

1. ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 ซึ่งประกอบด้วย

(1) ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาทและผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ตั้งแต่มาตรา 107 ถึงมาตรา 112

(2) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร ตั้งแต่มาตรา 113 ถึงมาตรา 118 ยกเว้นความผิดซึ่งการกระทำเกิดขึ้นในเขตพื้นที่ที่มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551 หรือพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

2. ความผิดตามประกาศหรือคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่เกิดขึ้นในเขตราชอาณาจักรตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 เช่น

(1) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7/2557 เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (เฉพาะ) ฉบับที่ 25/2557 เรื่อง ให้มหารายงานตัวหรือแจ้งเหตุขัดข้อง หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 29/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หากไม่มารายงานตัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลหรือนิติบุคคล เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม

(4) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 39/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่มีรายงานตัวต่อคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(5) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 40/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติกักขังการศึกษา พระพุทธศักราช 2547 มาตรา 15 หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(6) ความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 41/2557 เรื่อง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว เป็นความผิด หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถูกสั่งห้ามกระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินด้วย

(7) ความผิดตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 10/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(8) ความผิดตามคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 26/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใด ๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคลเท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

3. ความผิดที่อยู่ในอำนาจศาลทหารพิจารณาพิพากษาตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 และประกาศหรือคำสั่งของคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับอื่น แม้ว่าเป็นคดีที่ประกอบด้วยกรกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกัน แม้ว่าแต่ละอย่างจะเป็นความผิดได้ในตัวเอง และไม่อยู่ในอำนาจศาลทหาร ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 38/2557

4. ความผิดเกี่ยวกับคดีอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน หรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม ที่นายทะเบียนไม่อาจออกใบอนุญาตให้ได้ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พุทธศักราช 2490 ไม่ว่าจะมิใช่ข้อหาว่ากระทำความผิดอย่างอื่นด้วยหรือไม่ ที่กระทำตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2557 เวลา 16.30 นาฬิกาเป็นต้นไป ตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 50/2557

การกำหนดให้ความผิดบางประเภทเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหารนั้น แม้ว่าจะเป็น การนำพลเรือนขึ้นพิจารณาคดีในศาลทหารก็ตาม แต่ศาลทหารยังคงถูกนำมาใช้กับพลเรือนในความผิดที่จำกัด และเฉพาะกับผู้ที่ถูกกล่าวหาในความผิดร้ายแรง จำเลยในศาลทหารยังได้รับสิทธิเช่นเดียวกับผู้เข้ารับการไต่สวน ในศาลพลเรือน ศาลทหารยังต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาซึ่งประกันสิทธิที่จะได้รับ

การพิจารณาคดีอย่างเป็นทางการ และสิทธิของจำเลยมีความสอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศ ตุลาการศาลทหารมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในกฎหมายอาญาเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลพลเรือน อีกทั้งศาลทหารมีการรับประกันสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นทางการและเปิดเผยโดยตุลาการที่เป็นอิสระ จำเลยจะได้รับสิทธิในการเข้าถึงทนายความ ทั้งจำเลยยังมีสิทธิในการขอประกันตัว และการพิจารณาอนุญาตให้ประกันตัวเป็นไปตามหลักการเดียวกับศาลพลเรือน การพิจารณาคดียังเปิดให้ประชาชนทั่วไปเข้ารับฟังได้ไม่เพียงญาติของจำเลย หากยังรวมถึงหน่วยงานภาคประชาสังคมและสิทธิมนุษยชน¹

อย่างไรก็ตาม สังคมไทยอาจมีข้อห่วงใยว่าตุลาการศาลทหารจะให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นได้เท่าเทียมกับผู้พิพากษาในศาลพลเรือนหรือไม่ นั่น แต่ถ้าหากสังคมไทยได้พิจารณาโดยละเอียดแล้วจะเห็นว่า

1. องค์คณะศาลทหารชั้นต้นทั้งในศาลทหารกรุงเทพและศาลทหารต่างจังหวัด ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญซึ่งเป็นตุลาการที่มาจากรวมพระธรรมนูญ โดยทุกคนจะต้องมีคุณสมบัติ คือ จบหลักสูตรตุลาการหรืออย่างน้อยจะต้องจบนิติศาสตรบัณฑิต และจะต้องมีชั้นยศพันโทขึ้นไป ฉะนั้น แต่ละคนจะต้องมีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ถึงจะได้เป็นตุลาการพระธรรมนูญ

2. องค์คณะที่ร่วมพิจารณาคดีจะประกอบด้วยนายทหารสัญญาบัตรอีก 2 นาย ซึ่งจะต้องจบปริญญาตรีและแม้ว่าในข้อกฎหมายจะไม่ได้ระบุไว้ว่าจะต้องจบปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์ แต่ในการคัดเลือกตุลาการร่วมจะต้องมีนายทหารที่จบปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์รวมอยู่ด้วย

3. กระบวนการคัดกรองผู้ที่จะเข้ามาทำหน้าที่ตุลาการพระธรรมนูญ จะมีปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นรองประธาน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และหัวหน้าศาลทุกศาลที่จะร่วมกันพิจารณาคัดกรองว่า ใครเหมาะสมที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นตุลาการพระธรรมนูญ หรือตำแหน่งในศาลทหาร

4. การพิจารณาคดีปกติจะมีตุลาการพระธรรมนูญ 1 นาย และผู้บังคับบัญชาที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นตุลาการอีก 1 นาย ซึ่งตุลาการพระธรรมนูญทั้งหมดก่อนที่จะทำหน้าที่จะต้องถวายสัตย์ต่อพระมหากษัตริย์ ดังนั้น การทำหน้าที่ของตุลาการพระธรรมนูญ ไม่ว่าจะทำหน้าที่ในกรณีใดก็ต้องทำหน้าที่อย่างบริสุทธิ์ยุติธรรม เพื่อให้เกิดความยุติธรรมมากที่สุดในการพิจารณาคดีที่มีพลเรือนมาขึ้นศาลทหาร

อีกทั้งการแต่งตั้งองค์คณะในการพิจารณาคดีในแต่ละคดีที่มีพลเรือนตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 ทางหัวหน้าสำนักงานตุลาการศาลทหารได้ให้นโยบายไว้ว่า จะต้องเอาตุลาการร่วมที่จบปริญญาตรีสาขานิติศาสตร์บัณฑิตมาเป็นตุลาการพระธรรมนูญร่วมพิจารณาคดีด้วยทั้งหมด

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ศาลทหารพยายามทำเพื่อไม่ให้เกิดข้อครหาและต้องการให้เข้าใจว่าการทำหน้าที่ของศาลทหารจะต้องเป็นผู้ที่จบกฎหมายทั้งสิ้น โดยตุลาการพระธรรมนูญที่มาพร้อมคณะในการพิจารณาจะมาจากนายทหาร 3 เหล่าทัพ โดยทุกคนที่เข้ามาทำหน้าที่ได้มีการคัดกรองเป็นอย่างดี และเป็นกรปฏิบัติตามกฎหมายทุกอย่าง รวมทั้งกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต หวังดีต่อชาติบ้านเมือง ให้ความเป็นธรรม

¹ พันโท เสนีย์ พรหมวิวัฒน์ หัวหน้าตรวจและร่างกฎหมาย กรมพระธรรมนูญทหาร กระทรวงกลาโหม ในฐานะตัวแทนรัฐบาลไทย ได้ชี้แจงเหตุผลดังกล่าวต่อที่ประชุมทบทวนสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทย (Universal Periodical Review หรือ UPR) ครั้งที่ 2 ณ นครเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2559 ในประเด็นสิทธิมนุษยชนซึ่งหลายประเทศได้แสดงความกังวลและสนใจตั้งคำถามโดยตรงต่อรัฐบาลไทยเกี่ยวกับประเด็นศาลทหาร

ต่อผู้ต้องหาทุกราย เพื่อไม่ให้มีใครมาร้องเรียนว่าพิจารณาคดีไม่ถูกหลักกฎหมายเพราะได้พิจารณาเหมือนกับศาลพลเรือนปกติไม่ได้แตกต่างกันโดยใช้ตัวบทกฎหมายตัวเดียวกันนั่นเอง (สยบกระแสต้าน “พลเรือนไม่ขึ้นศาลทหาร” กรมพระธรรมนูญแจ้งใช้กฎหมายเดียวกัน, 2558)

ต่อมาในวันที่ 12 กันยายน 2559 พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ได้มีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 55/2559 เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร โดยระบุให้การกระทำความผิดตามประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 37/2557 ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 38/2557 และประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติฉบับที่ 50/2557 กลับเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมแทนเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหาร โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ให้เหตุผลว่า เมื่อได้ดำเนินการดังกล่าวมาแล้วระยะหนึ่งปรากฏว่าสถานการณ์บ้านเมืองในรอบสองปีที่ผ่านมามีความสงบเรียบร้อยเป็นลำดับ ประชาชนต่างมีเจตนาปรองมอดและให้ความร่วมมือที่ดีในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมืองและนำประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การปฏิรูปประเทศตามขั้นตอน และการสร้างความสามัคคีปรองมอดที่ถูกต้องเป็นธรรม ดังเห็นได้จากกระบวนการลงประชามติที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยได้รับความเห็นชอบจากประชาชนด้วยมติท่วมท้น จึงสมควรผ่อนคลายมาตรการต่าง ๆ ลง โดยส่งเสริมให้ประชาชนใช้สิทธิเสรีภาพให้กว้างขวาง เพื่อให้ทุกฝ่ายจะได้ใช้สิทธิปฏิบัติหน้าที่ของตน และได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายฉบับใหม่ ซึ่งกำลังจะประกาศใช้ในเร็ววัน ตลอดจนตามหลักนิติธรรม และหลักสิทธิมนุษยชน

บทสรุปและข้อคิดเห็นของผู้ศึกษา

การที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้กำหนดให้ความผิดบางประเภทเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหารนั้น เนื่องมาจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติต้องการรักษาความสงบและแก้ไขปัญหาบ้านเมืองให้เป็นที่ไปด้วยความเรียบร้อย ทั้งนี้ เมื่อปรากฏว่าประชาชนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมืออย่างดีในการรักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงได้มีคำสั่งให้การกระทำความผิดเหล่านั้นกลับเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมแทนเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหาร และแม้ว่าคำสั่งดังกล่าวยังคงไม่ได้มีผลเปลี่ยนแปลงการดำเนินคดีเดิมที่ยังค้างการพิจารณาคดีอยู่ในศาลทหารก็ตาม แต่ก็เนื่องมาจากมีบางคดีสับสนไปแล้ว หากโอนมาจะทำให้เกิดความยุ่งยากขึ้นได้ แต่การที่มีคำสั่งให้การกระทำความผิดเหล่านั้นกลับเข้ามาอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมแทนเขตอำนาจพิจารณาคดีของศาลทหารก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ดีต่อประชาชนเพราะทำให้สถานการณ์ผ่อนคลายมากขึ้น ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ และทำให้นานาประเทศยอมรับและเกิดความเชื่อมั่นต่อประเทศไทยมากขึ้น

บรรณานุกรม

- คดีศาลทหาร – พลเรือน ต่างกันอย่างไร. (13 กันยายน 2559). **คมชัดลึก**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.komchadluek.net/news/scoop/242091>
- “คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม” (28 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 88 ง, น. 4-5
- _____. ที่ 26/2557 เรื่อง ห้ามมิให้กระทำการใดๆ หรือสั่งให้กระทำการใดๆ เกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงินหรือการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินของบุคคล เท่าที่จำเป็นแก่การรักษาความมั่นคงของชาติ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนโดยรวม” (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 93 ง, น. 5-6
- _____. ที่ 55/2559 เรื่อง การดำเนินการเกี่ยวกับคดีบางประเภทที่อยู่ในอำนาจศาลทหาร” (12 กันยายน 2559). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 133 ตอนพิเศษ 204 ง, น. 40-41
- คสช. โยนคดีความมั่นคงให้ศาลยุติธรรม เป็นเพียงเปลี่ยนรูปแบบ. (14 กันยายน 2559). **ผู้จัดการออนไลน์**. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.manager.co.th/UpToDate/ViewNews.aspx?NewsID=9590000092453>
- ธนาธร หนานนท์. (4 มิถุนายน 2558). **เปิดบัลลังก์ศาลทหารไทยในยุคคสช. พลเรือนไร้สิทธิประกัน-ปิดลับวิธีพิจารณา**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559 จาก <http://tcijthai.com/tcijthainews/view.php?id=5592>
- “บิ๊กตุ๋” งด ม. 44 สั่งโอนคดี “ความมั่นคง-หมิ่นสถาบัน” ไปศาล ยธ.. (12 กันยายน 2559). **ไทยรัฐออนไลน์**. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.thairath.co.th/content/720275>
- “บิ๊กตุ๋” สั่งโอนคดีความมั่นคง - ม.112 ไปศาลปกติ. (12 กันยายน 2559). **เดลินิวส์**. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.dailynews.co.th/politics/523290>
- “บิ๊กป้อม” แจง คดีความมั่นคงยกเลิกขึ้นศาลทหารเชื่อสถานการณ์ดีขึ้น. (13 กันยายน 2559). **สยามรัฐ**. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.siamrath.co.th/n/2705>
- “ประกาศคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 7/2557 เรื่อง ห้ามชุมนุมทางการเมือง” (26 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 84 ง, น. 6
- _____. ฉบับที่ 29/2557 เรื่อง ให้บุคคลมารายงานตัวตามคำสั่งของคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ (29 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 89 ง, น. 7
- _____. ฉบับที่ 37/2557 เรื่อง ความผิดที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลทหาร (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 92 ง, น. 3
- _____. ฉบับที่ 38/2557 เรื่อง คดีที่ประกอบด้วยกรกระทำหลายอย่างเกี่ยวโยงกันให้อยู่ในอำนาจของศาลทหาร” (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 92 ง, น. 4

- _____ . ฉบับที่ 39/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่มารายงานตัวต่อคณะ
รักษาความสงบแห่งชาติ” (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 92 ง, น. 5
- _____ . ฉบับที่ 40/2557 เรื่อง การกำหนดเงื่อนไขการปล่อยตัวของบุคคลที่ถูกกักตัวตามพระราชบัญญัติ
กฏอัยการศึก พระพุทธศักราช 2547 มาตรา 15 ทวิ (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**,
เล่ม 131 ตอนพิเศษ 92 ง, น. 6
- _____ . ฉบับที่ 41/2557 เรื่อง กำหนดให้การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งเรียกบุคคลให้มารายงานตัว
เป็นความผิด (30 พฤษภาคม 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 92 ง, น. 7
- _____ . ฉบับที่ 50/2557 เรื่อง ให้ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาชญากรรม เครื่องกระสุนปืน
หรือวัตถุระเบิด ที่ใช้เฉพาะแต่การสงคราม” (5 มิถุนายน 2557). **ราชกิจจานุเบกษา**, เล่ม 131
ตอนพิเศษ 100 ง, น. 2
- _____ . (เฉพาะ) ฉบับที่ 25/2557 เรื่อง ให้มารายงานตัว หรือแจ้งเหตุขัดข้อง” (29 พฤษภาคม 2557).
ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 131 ตอนพิเศษ 89 ง, น. 2
- เปิดบัลลังก์ศาลทหารไทยในยุค คสช. พลเรือนไร้สิทธิประกัน-ปิดลับวิธีพิจารณา. (4 มิถุนายน 2558). **TCIJ**.
สืบค้น 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://tcijthai.com/tcijthainews/view.php?ids=5592>
- ไม่โอนกลับ คดี ม.112-คดีความมั่นคง ที่เกิดหลังรัฐประหาร. (13 กันยายน 2559). **คมชัดลึก**.
สืบค้น 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://komchadluek.com/news/politic/242008>
- ยกเลิกพลเรือนขึ้นศาลทหาร: ประชาธิปไตยแบ่งบาน? หน้าตาในเวทีโลก? แบ่งเบาภาระศาล?. (12 กันยายน
2559). **ประชาไท**. สืบค้น 7 ตุลาคม 2559 จาก <http://prachatai.com/journal/2016/09/67883>
- ยกเลิกศาลทหาร. (15 กันยายน 2559). **ข่าวสด**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559 จาก
https://www.khaosod.co.th/hot-topics/news_11316
- รัฐบาลไทย. (13 กันยายน 2559). **นายกรัฐมนตรีเผยสถานการณ์ความมั่นคงมีความผ่อนคลาย ประชาชน
มีความสุขมากขึ้น**. สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก
<http://www.thaigov.go.th/index.php/th/government-th1/item/107081-107081>
- ศาลยุติธรรมเตือนความผิดนอกประกาศ คสช. - ก่อน 25 พ.ค. อาจขึ้นศาลทหารด้วย. (30 พฤษภาคม 2557).
สำนักข่าวอิศรา. สืบค้น 20 ตุลาคม 2559 จาก [http://www.isranews.org/isranews-
news/item/30014-sanyutitum_01.html](http://www.isranews.org/isranews-news/item/30014-sanyutitum_01.html)
- ศูนย์ทนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน. (23 มกราคม 2558). **สถานการณ์สิทธิของพลเรือนภายใต้ศาลทหารและ
กฏอัยการศึกปี 2557**. สืบค้น 20 ตุลาคม 2559 จาก
http://www.prachatham.com/files/20150123_54c1de8f2bea9_f.pdf
- หน. คสช. ใช้ ม. 44 ยกเลิกให้ศาลทหารพิจารณาคดีความมั่นคง. (12 กันยายน 2559). **สำนักข่าวไทย**.
สืบค้น 6 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.tnamcot.com/content/555068>

สยบกระแสต้าน “พลเรือนไม่ขึ้นศาลทหาร” กรมพระธรรมนูญแจงใช้กฎหมายเดียวกัน. (1 เมษายน 2558).

คมชัดลึก. สืบค้น 20 ตุลาคม 2559 จาก <http://oknation.nationtv.tv/blog/komchadluek/2015/04/01/entry-1>

iLaw. (23 สิงหาคม 2557). **คดีมาตรา 112 กำลังถูกยื่นให้ไปขึ้นศาลทหาร**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559

จาก <https://www.ilaw.or.th/node/3213>

THAI LAWYERS FOR HUMAN RIGHTS. (12 พฤษภาคม 2559). **เปิด 16 ข้อ ทำไมการชี้แจงของตัวแทน**

รัฐบาลไทยเรื่องศาลทหาร จึงไม่ตรงกับความเป็นจริง. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559 จาก

https://tlhr2014.wordpress.com/2016/05/12/upr_militarycourt/

_____. (13 พฤศจิกายน 2558). **เปิดสถิติการดำเนินคดีพลเรือนในศาลทหาร**. สืบค้น 8 ตุลาคม 2559

จาก <https://tlhr2014.wordpress.com/2015/11/13/static-case-in-military-court/>